

**T.C.
Ege Üniversitesi
Eğitim Fakültesi**

Alan Deneyimi Dersi Kılavuzu

**Ekim, 2021
İZMİR**

T.C.
Ege Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Alan Deneyimi Dersi Kılavuzu

Amaç: Bu kılavuz, Ege Üniversitesi (EÜ) Eğitim Fakültesi lisans programlarında yer alan Alan Deneyimi dersinde uygulama birliği sağlamak ve dersin niteliğini yükseltmek amacıyla hazırlanmıştır.

Hedef kitle: Bu kılavuzdan, eğitim fakültesi programlarındaki Alan Deneyimi dersinin yürütülmesinde sorumluluğu olan bütün paydaşların yararlanması beklenmektedir. Bu dersin ana paydaşları öğretmen adayı, öğretim elemanı, uygulama öğretmeni, bölüm uygulama koordinatörü, uygulama okulu koordinatörü, Fakülte uygulama koordinatörü ve Milli Eğitim Müdürlüğü uygulama koordinatörüdür (Bakınız Çizelge 2). Bu kılavuzun Alan Deneyimi dersinin etkili bir biçimde yürütülmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kapsam: Bu kılavuzun kapsamına, belirli bir kısmı uygulama okulunda yürütülen Alan Deneyimi dersi alınmıştır. Alan Deneyimi dersinin yer aldığı lisans programları ve verildiği öğretim dönemi Çizelge 1'de gösterilmiştir.

Çizelge 1. Alan Deneyimi Dersinin Tanıtımı

Kredi/saat	Lisans Programları	Öğretim Dönemi
1-4-3 6 AKTS	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği	2. Sınıf Güz Dönemi
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	2. Sınıf Bahar Dönemi
	Okulöncesi Öğretmenliği	1. Sınıf Bahar Dönemi
	Özel Eğitim Öğretmenliği	2. Sınıf Bahar Dönemi
	Resim - İş Öğretmenliği	2. Sınıf Güz Dönemi
	Sınıf Öğretmenliği	2. Sınıf Güz Dönemi
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	1. Sınıf Bahar Dönemi
	Türkçe Öğretmenliği	2. Sınıf Güz Dönemi

Alan Deneyimi Dersinin Temel İlkeleri: Kılavuz kapsamında Alan Deneyimi dersi için tanımlanan temel ilkeler ve anlamları aşağıda açıklanmıştır:

- 1) İşlevsellik: Bu ders, EÜ Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tanımlarını ve mesleğe yönelik olumlu tutum geliştirmelerini sağlamalıdır.
- 2) Planlılık: Bu dersin yürütülmesinde, bütün paydaşlar (Milli Eğitim Müdürlüğü koordinatörleri, uygulama okulu çalışanları, fakülte koordinatörleri ve öğretim elemanları) planlı çalışmalıdırlar.
- 3) Kuram - uygulama bağlantısı: Bu ders, lisans programındaki diğer derslerde öğrenilen kuramsal bilgilerle bağlantı kurularak işlenmelidir.
- 4) Eşgüdüm: Bu dersin yürütülmesinde EÜ Eğitim Fakültesi ile İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü eşgüdüm içinde çalışmalıdır. Eşgüdüm sağlamada bu kılavuzdan yararlanılabilir.

- 5) Tutarlılık ve Esneklik: Eğitim fakültesindeki lisans programlarında yer alan bu dersin temel işleyişi açısından bölümler ve anabilim dalları arasında temel ilke ve uygulamalar açısından uyum olmalıdır. Bununla birlikte, dersin yürütülmesi öğretmenlik alanlarına göre farklılık gösterebilir.
- 6) Devamlılık: Öğretmen adayları bu derse (uygulama okulu ve fakültede yapılan tüm çalışmalara) devam etmelidirler
- 7) Model Olma: Öğretim elemanları ve uygulama öğretmenleri, öğretmen adayları için uygun model olmalı ve çalışmalarında kılavuzluk etmelidirler.
- 8) Eleştirel ve Yansıtıcı Düşünme: Bu dersin teorik ders saatlerinde öğretmen adaylarının uygulama okulundaki gözlem ve yaşantıları üzerinde derinlemesine ve çok yönlü tartışmalar yapılmalıdır.

Alan Deneyimi Dersinin Ana Paydaşlarının Sorumlulukları: Alan Deneyimi dersinin yürütülmesinde EÜ Eğitim Fakültesi ile uygulama okulu çalışanlarının işbirliği öngörülmektedir. Bu işbirliği sürecinde, ana paydaşlardan beklenen sorumluluklar Çizelge 2’de özetlenmektedir.

Çizelge 2. Alan Deneyimi Dersinde Görevli Kişilerin Sorumlulukları

Eğitim Fakültesi	Uygulama Okulu
Fakülte Uygulama Koordinatörü Dersin yürütüleceği dönem öncesinde ilgili kurumlarla gerekli yazışmaları yapma / onaylama. Fakülte'deki bölüm uygulama koordinatörleri arasında eşgüdüm sağlama. Bu derslerin yürütülmesinde karşılaşılan sorunları çözme / sorunların çözümüne yardımcı olma.	Milli Eğitim Müdürlüğü Uygulama Koordinatörü Eğitim fakültesinden gönderilen okullar listesinde yer alan okulların ilgili dersin programına alınıp alınmayacağını araştırma. Bu ders için uygun okullar listesi hazırlama. Uygulama öğretmenlerinin bu derse kapsamında düzenlenen toplantılara / seminerlere katılımını sağlama ve onaylama. Bu derslerin yürütülmesinde karşılaşılan sorunları çözme / sorunların çözümüne yardımcı olma.
Bölüm/Anabilim Dalı Uygulama Koordinatörü Dersi veren öğretim elemanları ile işbirliği yaparak uygulama okulu listesi oluşturma. Uygulama okulu yöneticileri ile işbirliği yaparak bu dersler için uygun öğretmenlerin görevlendirilmesini sağlama.	Uygulama Okulu Koordinatörü Uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni ile birlikte bu dersler için çalışma planı yapma. Uygulama öğretmenleri, gözlemlenecek eğitim ortamlarını ve etkinliklerini belirleme. Bu derslerin yürütülmesinde karşılaşılan sorunları çözme / sorunların çözümüne yardımcı olma.
Uygulama Öğretim Elemanı Uygulama okulu koordinatörü ve uygulama öğretmeni ile birlikte öğretmen adaylarının gözlemleyecekleri ve katılacakları eğitim ortamı ve etkinlikleri planlama Öğretmen adaylarının uygulama okulundaki çalışmalarını gözlemlene ve bu çalışmalarda kılavuzluk etme. Bu derslerin teorik ders saatinde uygulama okulunda yapılan gözlem ve edinilen yaşantılar üzerinde tartışma. Uygulama öğretmeni ile öğretmen adaylarının öğretmenlikle ilgili duyuşsal gelişimi üzerinde görüşmeler yapma. Bu derslerin yer aldığı programın diğer derslerini veren öğretim elemanları ile işbirliği yapma. Öğretmen adaylarının bu dersteeki performanslarını değerlendirme. Bu derslerin yürütülmesinde karşılaşılan sorunları çözme / sorunların çözümüne yardımcı olma.	Uygulama Öğretmeni Uygulama okulu koordinatörü ve uygulama öğretim elemanı ile birlikte öğretmen adaylarının gözlemleyecekleri ve katılacakları eğitim ortamı ve etkinlikleri planlama. Öğretmen adaylarının uygulama okulundaki çalışmalarını gözlemlene ve bu çalışmalarda kılavuzluk etme. Öğretmen adaylarının uygulama okulundaki gözlemleri için doğru model olma ve kılavuzluk etme. Uygulama öğretim elemanı ile öğretmen adaylarının öğretmenlikle ilgili duyuşsal gelişimi üzerinde görüşmeler yapma. Öğretmen adaylarının bu dersteeki performanslarını değerlendirme. Bu derslerin yürütülmesinde karşılaşılan sorunları çözme / sorunların çözümüne yardımcı olma.
Öğretmen Adayı	
Uygulama okulu ve fakülte'deki etkinliklerine katılımında devamlılık gösterme. Dönem planını izleme. Dersin gerektirdiği gözlem, gelişim dosyası oluşturma gibi öğrenme görevlerini özenle yerine getirme. Bu dersin yer aldığı programdaki diğer derslerde öğrendikleri bilgilerle bu dersler arasında bağlantı kurmaya çalışma. Birlikte çalıştığı öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve arkadaşlarıyla işbirliği içinde çalışma. Bu dersin yürütülmesinde karşılaşılan sorunları çözme; gerektiğinde diğer görevlilerden destek isteme.	

Alan Deneyimi Dersinde Fakülte Genelinde Uygulanması Beklenen Temel Esaslar: Bu kılavuzun temel ilkelerinden biri 'esneklik' olmakla birlikte, fakültemiz için Alan Deneyimi dersinin yürütülüşünde bazı asgari ortak esasların olması önemsenmektedir. Böylece, öğretmen adaylarımızın benzer nitelikte uygulama çalışmalarından yararlanma fırsatları artabilecektir. Ayrıca bu dersin uygulanış biçiminin fakültemizde kurumsallaşması da

sağlanabilir. Dolayısıyla, Fakültemizde Alan Deneyimi dersinde aşağıdaki esaslar dikkate alınmalı ve uygulamaya yansıtılmalıdır:

1. Alan Deneyimi dersinde öğretmen adayları grupları 6 kişiden oluşmalıdır. Bir öğretim elemanı, bir öğretim döneminde Alan Deneyimi dersi için en fazla iki (12 kişi) öğretmen aday grubunun sorumluluğunu üstlenmelidir.
2. Öğretmen adaylarının (herhangi bir engel durumu olan öğretmen adayları hariç) grupları belirlendikten ve uygulama okullarıyla yazışmalar tamamlandıktan sonra grup değiştirmelerine izin verilmemelidir.
1. Öğretmen adayları Alan Deneyimi dersi kapsamında uygulama okulunda yapılan çalışmalara ve fakültede yapılan derslere geçerli mazeretleri olmadıkça devam etmelidir. Mazeretlerini, ders günü ve saatinden önce uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmenine iletmelidirler. Mazeretli devamsızlıklarını telafi uygulaması yaparak gidermelidirler.
3. Öğretmen adayları Alan Deneyimi dersinde uygulama okulunu tanımaya yönelik gözlem, görüşme vb. etkinlikleri gerçekleştirmelidir.
4. Öğretim elemanları öğretmen aday gruplarını dönemin ilk haftasında uygulama okulu çalışanları, özellikle uygulama öğretmeni ile tanıştırmalıdır.
5. Uygulama öğretim elemanları, fakültedeki teorik dersleri her hafta düzenli olarak gerçekleştirmelidir.
6. Öğretim elemanları Alan Deneyimi dersinde uygulama okullarını dönem boyunca en az dört kez ziyaret etmeye çaba göstermelidir.

Dersin amacı: Bu dersin amacı, öğretmen adaylarının okul ortamını, okuldaki işleyişi, öğrencilerin özelliklerini ve öğretmenlik mesleğinin değişik yönlerini tanımaları; fakültede öğrendikleri kuramsal bilgilerle uygulama arasında bağlantı kurmalarınıdır.

Dersin içeriği: Bu derste temel olarak okulun fiziksel koşullarını, okuldaki yönetici, öğretmen, öğrenci, veli ve diğer çalışanların rollerini tanımaya ilişkin verileri toplama, bu verileri bütünleştirme ve raporlaştırma etkinliklerinin yürütülmesi beklenmektedir.

Dersin temel öğrenme etkinlikleri: Dersin amacı ve içeriği doğrultusunda Çizelge 3 'teki temel öğrenme etkinliklerine yer verilebilir. Ancak farklı dalların öğretmen eğitimi programlarında bazı etkinlikler farklılık gösterebilir. Bunun yanında, çizelgede yer alan etkinliklerin tercih edilip edilmeme durumu ve etkinliklere ayrılan süreler de öğretmen eğitimi programlarında farklılık arz edebilir. Bununla birlikte, her lisans programında uygulama öğretim elemanlarının, yapılacak uygulamaları ortak olarak belirlemeleri ve esneklik ilkesini de dikkate alarak olabildiğince aynı planı yürütmeleri beklenmektedir.

Çizelge 3. Alan Deneyimi Dersi için Temel Öğrenme Etkinliği Örnekleri

Öğrenme Etkinliği Örnekleri	
Uygulama Okulu	Fakülte <i>Teorik Derslerin Ana Tartışma Konusu</i>
Okulun fiziki yapısı ve çevresini tanımaya yönelik gözlem yapma. Okulun birimlerini gezerek, genel özellik ve işlevlerini tanıma. *Ders / etkinlik gözlemi	Okul ve çevresini tanımaya yönelik gözlem sonuçları üzerinde tartışma.
Okul müdürü ve / veya müdür yardımcıları ile toplantı gerçekleştirilerek okulda yapılan yönetsel ve program çalışmaları konusunda bilgi edinme. Öğretmen(ler) ile görüşerek okul yöneticilerinin öğretmenlerden okulun genel olarak işleyişi ve öğretim programlarının uygulanması bağlamında beklentilerini öğrenme. *Ders / etkinlik gözlemi	Okulun yönetsel işleyişi ve bu işleyişin öğretmenler üzerindeki etkilerine ilişkin tartışma. Bu tartışmada ilgili yasa ve yönetmelikleri esas alma.
Öğretmenin okuldaki bir gününün nasıl geçtiğini anlamaya yönelik gözlem yapma ve bu konuda öğretmenle görüşme.	Öğretmenin okulda geçirdiği bir gün içinde neler yaptığı, neler yaşadığı üzerinde tartışma.
Bir öğrencinin okulda bir gün içinde neler yaşadığını anlamaya yönelik gözlem yapma.	Okulda bir gün içinde öğrencinin neler yaptığı, yaşadığı üzerinde tartışma.
Okulda ve sınıfta bulunan öğretim araç - gereçlerini inceleme. *Ders / etkinlik gözlemi	Okulun ve sınıfın öğretim araç - gereçleri açısından olanaklarının yeterliği üzerinde tartışma.
Bir eğitim - öğretim sürecinde yapılan etkinlikleri gözlemlenme.	Bir dersin işleniş sırasında yapılan etkinliklerin sırası, gereçleri, uyumları ve öğrenmeye katkıları üzerinde tartışma.
Sınıf yönetiminin nasıl uygulandığını anlamaya yönelik gözlem yapma.	Sınıf yönetiminin nasıl bir yaklaşımla yapılmaya çalışıldığı, varsa sınıf yönetimi problemleri ve uygulanan çözüm yollarına ilişkin tartışma.
Okul dışında gerçekleştirilen öğretim etkinliklerini gözlemlenme.	Okul dışında yapılan öğretim etkinliklerinin uygulanış biçimi ve öğrenciler üzerindeki etkilerine ilişkin tartışma.
Okulda ya da sınıfta uygulanan ölçme ve değerlendirme çalışmalarını gözlemlenme. *Ders / etkinlik gözlemi	Okulda ya da sınıfta ne tür ölçme ve değerlendirme tekniklerinin kullanıldığı, ölçme ve değerlendirme sürecinde neler yaşandığı ve bu tekniklerin uygunluğu üzerinde tartışma.
Öğrencilerle birlikte okulda ya da okul dışında yürütülen toplumsal çalışmaları gözlemlenme ya da bu konuda ilgililerle görüşme.	Öğrencilerin okulda ya da okul dışında katıldığı toplumsal çalışmaların nasıl gerçekleştirildiği ve öğrenciler üzerindeki etkilerine ilişkin tartışma.
Okuldaki rehberlik ve psikolojik danışmanlık çalışmalarını ve bu çalışmalarda öğretmenin rolünü gözlemlenme ve bu konuda ilgililerle görüşme. *Ders gözlemi	Okulda rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında yapılan çalışmalar ve bu çalışmalarda öğretmenin nasıl bir rol üstlendiği üzerinde tartışma.
Okulda yapılan tören, anma ve kutlama etkinliklerini gözlemlenme.	Okulda yapılan tören, anma ve kutlama etkinliklerinin öğrenciler üzerindeki etkilerini resmi ve örtük program bağlamında tartışma.
Okulda aile katılımını sağlamak amacıyla hangi çalışmaların, nasıl yürütüldüğü, ailelerin bu çalışmalardan yararlanma durumunu gözlemlenme ve bu konuda ilgililerle görüşme.	Okulda aile katılımı açısından yapılan çalışmalarda öğretmenin rolü, bu çalışmaların okul - aile ve öğrenciye getirdiği katkılar üzerinde tartışma.

*Ders / etkinlik gözlemi

***Ders / etkinlik gözlemi:** Bu gözlemler, ilgili gözlem konusundan geriye zaman kaldığı durumlarda uygulanabilir. Bu gözlemlerin çoğunlukla yapılandırılmamış olması öğretmen adaylarının mesleğin farklı boyutlarını algılamaları açısından daha yararlı olabilir.

Dersin temel değerlendirme etkinlikleri: Öğretmen adaylarının bu dersteki performansları Çizelge 4'te sunulan etkinlikler ve belirlenecek diğer etkinlikler esas alınarak değerlendirilebilir:

Çizelge 4. Alan Deneyimi Dersinin Temel Değerlendirme Etkinlikleri

Değerlendirme etkinliği	Katkı Yüzdesi, %
<p>Gelişim dosyası (portfolyo) hazırlama: Öğretmen adayları dönem boyunca yaptıkları gözlemler ve görüşmelerden topladıkları verileri, dokümanları içeren bir gelişim dosyası oluşturmalıdır. Gelişim dosyaları, küçük grup ya da bireysel olarak hazırlanabilir. Öğretmen adayları gelişim dosyalarına kendi seçtikleri dokümanları koyabilirler. Bu dokümanları dosyaya koymaya değer görme gerekçelerini yazılı olarak açıklayabilirler. Gelişim dosyası değerlendirme ölçütleri ilgili programın öğretim elemanları tarafından oluşturulabilir ve yarıyılın başında öğretmen adaylarına açıklanabilir.</p> <p>Gelişim Dosyası Değerlendirme Ölçütleri</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gelişim dosyası için uygun hedef(ler)in yer alması (10 puan). 2. Dosyadaki dokümanların, öğretmen adayının gelişimini göstermesi (50 puan). 3. Dosyadaki dokümanların sistematik ve mantıksal bir örüntü içerisinde sıralanması (10 puan). 4. Dokümanların dosyada yer alma gerekçelerinin ikna edici yazılmış olması (15 puan). 5. Öğretmen adayının bu dersteki gelişimine ilişkin açıklayıcı bir özet metninin bulunması (15 puan).	40
<p>Teorik derslere katılma: Öğretmen adayları dersin haftada bir saatlik teorik ders kısmına her hafta katılmaya özen göstermelidir. Öğretmen adayları teorik derse, o hafta yaptıkları gözlem ve görüşmelerde tuttıkları notlar, topladıkları dokümanlar vb. materyallerle gelmelidir ve bunlar üzerinde tartışmalıdır.</p>	30
<p>Uygulama okulundaki çalışmalara katılma: Öğretmen adayları uygulama okulundaki çalışmalara devam konusunda çok titiz davranmalıdırlar. Bu çalışmaları yürütürken, okuldaki tüm etkinlikleri ciddiyet ve istekle yapmalıdırlar. Öğretmen adaylarının uygulama okulundaki çalışmalara katılım durumu uygulama öğretmenleri ve uygulama öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda yapılmalıdır.</p>	30
Toplam	100

Kılavuzun Hazırlanmasında Yararlanılan Temel Kaynaklar

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2017a). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri*. http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_Öğretmenlik_Mesleği_Genel_Yet_erlikleri.pdf adresinden elde edildi.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2017b). *Öğretmen strateji belgesi 2017-2023*. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/06/20170609-13-1.pdf> adresinden elde edildi.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). 2023 eğitim vizyonu. http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf adresinden elde edildi.

Yükseköğretim Kurulu [YÖK]. (2010). *Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi: 7. Düzey (Yüksek Lisans Eğitimi) Yeterlilikleri*. <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=34> adresinden elde edildi.

Yükseköğretim Kurulu [YÖK] / Dünya Bankası. (1998). Fakülte-Okul İşbirliği Kılavuzu. Ankara: Yükseköğretim Kurulu. <http://docplayer.biz.tr/6857859-Fakulte-okul-ismirliqi.html> adresinden elde edildi.

Yüksek Öğretim Kalite Kurulu [YÖKAK]. (2020). *YÖKAK alt ölçütler rehberi*. https://www.yokak.gov.tr/Common/Docs/Site_degerlendirme_prog_doc_v_2_0/Ek7AltOlcutlerRehberi.pdf adresinden elde edildi.